

MALİYET MUHASEBESİ

Satılan malların maliyeti tükenmiş maliyetlere bir örnektir.

Giderler, bir dönemin gelirlerinden düşülen maliyetlerdir.

Dönem içi hammadde alışları + Dönem başı hammadde stoku – Dönem içinde kullanılan hammadde = Dönem sonu hammadde stoku

Bir üretim işletmesinin belli bir dönemdeki faaliyetleriyle ilgili bilgiler 1000 TL olarak şöyledir:

Dönem başı yarı mamul stoku	120 000
Dönem sonu yarı mamul stoku	180 000
Dönem başı mamul stoku	630 000
Dönem sonu mamul stoku	540 000
Dönem içinde tamamlanan malların maliyeti	980 000

Buna göre dönem içinde satılan malların maliyeti 1 070 000 000 TL dir.

Tamamlanan malların maliyeti + Dönem başı mamul stoku – Dönem sonu mamul stoku
= Satılan malların maliyeti
980+630-540=1 070 000 000

Safha maliyeti sistemi ve sipariş maliyeti sisteminde birim maliyetlerin hesaplanma yöntemlerine göre ayırım esas alınır.

Bir üretim işletmesinin belli bir dönemdeki faaliyetleriyle ilgili bilgileri (milyon TL olarak) şöyledir:

Dönem başı yarı mamul stoku	115
Dönem sonu yarı mamul stoku	120
Dönem başı mamul stoku	220
Dönem sonu mamul stoku	190
Satılabilir mamullerin maliyeti	755

Buna göre tamamlanan mamullerin maliyeti 535 milyon TL dir.

Tamamlanan mamullerin maliyeti + Dönem başı mamul stoku = Satılabilir mamullerin toplam maliyeti
T+220=755
T=535

Mamullere doğrudan yüklenebilme olanağı açısından bir fabrikada üretimde kullanılan elektrik enerjisi Endirekt maliyettir.

Giderlerin dönem gelirine yüklenmesindeki zamanlamaya göre ayırım gözönüne alırsa, fabrika binasının aylık yangın sigortası için yapılan gider Mamul (imalat) maliyeti grubu içinde yer alır.

Stok bulundurma maliyetleriyle, sipariş maliyetleri toplamının en az olduğu nokta Optimal sipariş miktarını ifade eder.

Karar verme amaçları açısından, mevcut makinenin net defter değeri Batmış maliyettir. Almacak kararlardan etkilenmez.

Mamulle ilişkisi açısından, mutfak dolabı imal etmek için kullanılan sunta Direkt malzemedir.

Bir işletmede üretimde kullanılan A malzemesi ile ilgili bilgiler şöyledir:

	Tarih	Miktar Birim	Birim maliyeti (TL)	Tutar (TL)
Stok	1 Eylül	300	40 000	12 000 000
Satın alınan	5 Eylül	1 500	44 000	66 000 000
Satın alınan	12 Eylül	1 000	50 000	50 000 000
Üretime verilen	15 Eylül	2 300		
Satın alınan	22 Eylül	2 200	55 000	121 000 000
Üretime verilen	28 Eylül	2 000		

Bu bilgilere ve son-giren ilk-çıkar (LIFO) yöntemine göre, Eylül ayında üretimde kullanılan malzemenin maliyeti 212 200 000 TL dir.

1000 tanesi 50 milyon

$2300-1000=1300$

1300 tanesi 57,2 milyon

2000 tanesi 110 milyon

Toplam 217 200 000 TL.

Yukarıdaki bilgilere ve ilk-giren ilk-çıkar (FIFO) yöntemine göre, Eylül sonundaki malzeme stokunun maliyeti 38 500 000 TL dir. $2200-1500=700$
 $700 \times 55000=38 500 000$

Tamir-bakım ekibinde çalışanların aylık ücretleri indirekt işçilik maliyetlerine örnektir.

Genel imalat maliyetini oluşturan kalemler:
Üretim departmanı yöneticisinin aylığı-makinelerin amortismanı- indirekt malzeme

Kapasite yetersizliği bulunmayan bir işletme, bir müşterinin sipariş ettiği bir mamul partisinin bitirilmesi için fazla mesai yapmak zorunda kalmıştır. Bu fazla mesai farklarını muhasebeleştirmek için Siparişin direkt işçilik maliyetine eklenir.

Bir üretim işletmesinde genel imalat maliyetleri (GİM) üretime direkt işçilik maliyetleri esas alınarak yüklenecektir.

Bütçelenmiş GİM	1 500 milyon TL
Bütçelenmiş direkt işçilik	750 milyon TL
Bu dönem direkt işçilik maliyeti	86 milyon TL

Buna göre, bu dönem maliyetleri yüklenecek genel imalat maliyeti (GİM) 172 000 000 TL dir. $(1500/750)*86=172$ milyon

Bir üretim departmanına ilişkin 4 aylık tamir bakım maliyetleri şöyledir:

Aylar	Makine Saatleri	Tamir-Bakım Maliyeti(TL)
1	6 600	779 000 000
2	6 500	772 500 000
3	7 500	837 500 000
4	9 200	948 000 000

Düşük-yüksek noktalar yöntemi uygulayacaktır.(Faaliyet hacmi dikkate alınacaktır.)

Bu bilgilere göre makine saati (MS) başına düşen değişken tamir-bakım maliyeti 65000

TL/MS dir. $948-772,5=17 550$

$9200-6500=2700$

$17 550/2700= 65000$ TL/MS

Yukarıdaki bilgilere göre aylık sabit tamir ve bakım maliyeti 350 000 000 TL dir.

$948 000 000 - (9200 * 65000)=948-598=350$ milyon

$772 500 000 - (6500*65000)=350$ milyon

Tekdüzen Hesap Planının 7/A seçeneğine göre, üretim için kullanılan elektriğin maliyeti, Genel Üretim Giderleri Hesabı fonksiyonel maliyet hesabının yardımcı hesaplarma kaydedilir.

Tekdüzen Hesap Planında 7/A seçeneğindeki maliyet hesapları, Fonksiyonellik esas alınarak büyük defterde düzenlenmiştir.

Maliyet yerleri sınıflaması açısından bir tekstil fabrikasında dokuma departmanı Esas üretim maliyet yeridir.

Bir üretim işletmesinde Döküm ve Montaj olmak üzere iki üretim departmanı mevcuttur. Dökümü yapılan parçalar Montaj Departmanına aktarılmakta ve üretim Montaj Departmanında tamamlanmaktadır. Montaj Departmanı yöneticisinin maaşı maliyet yerleri açısından değerlendirildiğinde bu departman açısından direkt maliyettir.

Esas maliyet yerleri	P	Q
Yardımcı hizmet Maliyet yeri A	%50	%20
Yardımcı hizmet maliyet yeri B	% 40	% 60
Toplam maliyetler A	210 000 000	
Toplam maliyetler B	300 000 000	

Ayrıca yardımcı hizmet maliyet yeri A'nın giderlerinden, yardımcı hizmet maliyet yeri B %30 oranında yararlanmaktadır. Bu bilgilere ve direkt dağıtım yöntemine göre A'dan R'nin alacağı pay 60 000 000 TL'dir. $210 * 20 / 70 = 60$ milyon

Yukarıdaki bilgilere ve kademeli dağıtım yöntemine göre B'den P'nin alacağı pay 145 200 000 TL dir. $210 * 30 / 100 + 300 = 363$ milyon
 $363 * 40 / 100 = 145 200 000$

Birim maliyetlerinin hesaplanmasında kullanılan yöntemlerin (maliyet sistemlerinin) üretimin teknik özelliğine ve akışına göre yapılacak bir sınıflamasında Safha maliyeti sistemi (veya sipariş maliyeti) yer alır.